

169. sz. Egyezmény

a bennszülött és törzsi népekről a független országokban

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1989. június 7-én hetvenhetedik ülészakára ült össze,

Figyelembe véve a bennszülött és törzsi népességről szóló 1957 évi Egyezményben és Ajánlásban megállapított nemzetközi szabványokat, és

Felidézve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának, a Gazdasági, Társadalmi és Kulturális Jogok Nemzetközi Megállapodásának, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Megállapodásának kitételeit, valamint a diszkrimináció megelőzését célzó számos nemzetközi okmányt, és

Figyelembe véve, hogy a nemzetközi jogban az 1957 óta bekövetkezett fejlődés, valamint a világ minden részén a bennszülött és törzsi népek helyzetében bekövetkezett fejlemények időszzerűvé tették a témával kapcsolatosan új nemzetközi szabályok elfogadását, azzal a szándékkal, hogy a korábbi szabványok asszimilációs megközelítése kiiktatásra kerüljön, és

Felismerve e népek azon törekvését, hogy intézményeiket, életmódjukat és gazdasági fejlődésüket maguk irányítsák, és hogy fenntartsák és fejlesszék azonosságtudatukat, nyelvüket és vallásukat azon állam keretei között, melyben élnek, és

Figyelembe véve, hogy a világ számos területén ezek a népek nem élvezhetik alapvető emberi jogukat ugyanolyan mértékben, mint a lakhelyükül szolgáló állam többi lakosa, és hogy törvényeik, értékeik, szokásaik és kilátásaik gyakran csorbát szenvedtek, és,

Hangsúlyozva, hogy a bennszülött és törzsi népek kiemelkedően járulnak hozzá az emberiség kulturális sokszínűségéhez, társadalmi és gazdasági harmóniájához valamint a nemzetközi együttműködéshez és megértéshez, és

Figyelembe véve, hogy az alábbi rendelkezések az Egyesült Nemzetekkel, az Egyesült Nemzetek Élelmiszer és Mezőgazdasági Szervezetével, az Egyesült Nemzetek Oktatásügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetével és az Egészségügyi Világszervezettel együttműködve kerültek megfogalmazásra, valamint az Inter-Amerikai Indián Intézettel együttműködve, az arra alkalmas szinteken és e szervezetek megfelelő területein, továbbá, hogy javasolt a további együttműködés ezen rendelkezések előmozdítása és betartása érdekében, valamint

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a bennszülött és törzsi népességről szóló 1957 évi (107. sz.) Egyezmény részleges felülvizsgálatára vonatkozóan, mely kérdés az ülészak napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy, a bennszülött és törzsi népességről szóló 1957. évi Egyezményt felülvizsgáló nemzetközi Egyezmény formájában adja közre,

a mai napon, 1989. június 27-én elfogadja a következő Egyezményt, amely fogadja el, amely „A bennszülött és törzsi népekről szóló 1989. évi Egyezmény” néven idézhető:

I. RÉSZ. ÁLTALÁNOS POLITIKA

1. cikk

1. A jelen Egyezmény vonatkozik-

- (a) független országokban élő törzsi népekre, akiknek társadalmi, kulturális és gazdasági körülményei megkülönbözteti őket a nemzetközösség más csoportjaitól, és akiknek helyzetét teljesen vagy részben saját szokásaik, illetve tradícióik vagy külön törvények vagy rendelkezések szabályozzák,
- (b) független országokban élő népekre, akiket azon az alapon kell bennszülött népeknek tekinteni, hogy annak a népességnek leszármazottai, akik a hódítás vagy gyarmatosítás, illetve a jelen államhatárok kialakítása idején az országot, vagy azt a földrajzi régiót lakták, amelyhez az ország tartozik, és akik jogi helyzetüktől függetlenül fenntartják néhány vagy összes társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai intézményüket.

2. A bennszülött vagy törzsi népként való önmeghatározás alapvető kritérium azon csoportok megállapításához, melyekre a jelen Egyezmény rendelkezései vonatkoznak.

3. A "népek" szó használata a jelen Egyezményben nem értelmezhető úgy, hogy az összefüggésbe legyen hozható az adott kifejezéshez a nemzetközi jog értelmében kötődő jogokhoz.

2. cikk

1. A kormányok felelősek az érintett népek bevonásával történő olyan összehangolt és módszeres intézkedések kidolgozásáért, melyek ezen népek jogainak védelmére és integritásuk tiszteletben tartásának biztosítására irányulnak.

2. Ezen intézkedések-

- (a) biztosítsák, hogy e népek tagjai az egyenlőség alapján részesüljenek azokból a jogokból és lehetőségekből, amelyeket a nemzeti törvények és jogszabályok a népesség más tagjai számára biztosítanak;
- (b) támogassák e népek társadalmi, gazdasági és kulturális jogainak maradéktalan érvényesítését társadalmi és kulturális önazonosságuk, szokásaik és hagyományaik, valamint intézményeik figyelembe vételével,
- (c) támogassák, törekvéseikkel és életmódjukkal összeegyeztethető módon, az érintett népeket abban, hogy felszámolják azt a társadalmi-gazdasági szakadékot, amely a nemzeti közösség bennszülött és más tagjai között fennállhat.

3. cikk

1. A bennszülött és törzsi népekre, bárminemű korlátozás és diszkrimináció nélkül, terjedjen ki az emberi jogok és alapvető szabadságjogok biztosítására irányuló valamennyi intézkedés. Az Egyezmény rendelkezéseit megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni az ilyen népek férfi és női nemű tagjaira.

2. Az erőszak vagy kényszer semmilyen formája nem alkalmazható érintett népek emberi jogai vagy alapvető szabadságjogai, a jelen Egyezményben foglalt jogokat is ideértve, megsértésével.

4. cikk

1. Olyan speciális intézkedéseket kell hozni, melyek alkalmasak az érintett népek személyei, intézményei, vagyona, munkája, kultúrája és környezete védelmére.

2. Az ilyen speciális intézkedések nem lehetnek ellentétesek az érintett népek szabadon kifejezett kívánságaival.

3. Az ilyen speciális intézkedések semmilyen módon nem érinthetik hátrányosan az általános állampolgári jogok diszkrimináció nélküli gyakorlását.

5. cikk

A jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása során-

- (a) tiszteletben kell tartani és védeni kell az ilyen népek szociális, kulturális, vallási és spirituális értékeit és gyakorlatát és megfelelően figyelembe kell venni azon problémák természetét, amelyekkel akár csoportként, akár egyénileg szembesülnek;
- (b) tiszteletben kell tartani az ilyen népek értékeinek, gyakorlatának és intézményének integritását;
- (c) az érintett népek részvételével és együttműködése mellett olyan politikákat kell elfogadni, amelyek azon nehézségek enyhítésére irányulnak, melyekkel e népek az új élet- és munkakörülményekkel való szembesülés során tapasztalnak.

6. cikk

1. A jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása során a kormányok kötelesek:-

- (a) megfelelő eljárások útján, és különösen az adott népek képviselői szervein keresztül, konzultálni az érintett népekkel minden olyan esetben, amikor olyan törvényhozási vagy közigazgatási intézkedéseket mérlegelnek, amelyek közvetlenül érinthetik ezeket a népeket;
- (b) olyan feltételeket teremteni, amelyek révén az ilyen népek szabadon és a népesség más részeivel legalább azonos mértékben részt vehetnek az őket érintő politikákért és programokért felelős választott intézményekben és közigazgatási, illetve más szervezetekben, a döntéshozatal minden szintjén;
- (c) feltételeket biztosítani az ilyen népek saját intézményei és kezdeményezései teljes kifejlesztéséhez, és megfelelő esetekben biztosítani az erre a célra szükséges forrásokat is.

2. A jelen Egyezmény alkalmazásával kapcsolatban folytatott konzultációkat jó hiszemben és a körülményeknek megfelelő formában kell lefolytatni, azzal a célkitűzéssel, hogy megállapodás vagy egyetértés jöjjön létre a javasolt intézkedések kapcsán.

7. cikk

1. Az érintett népeknek joga van az életüket, hiedelmeiket, intézményüket, spirituális állapotukat, az általuk elfoglalt vagy egyébként használt földterületeket érintő fejlesztési folyamatokat illetően saját prioritásaikról dönteni, és a lehető legnagyobb mértékig ellenőrzést gyakorolni saját gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésük fölött. Ezen felül vegyenek részt az olyan országos és regionális fejlesztési tervek és programok kialakításában, megvalósításában és értékelésében, amelyek közvetlenül érinthetik őket.

2. Az érintett népek élet- és munkakörülményeinek, egészségi és oktatási színvonalának javítása, saját részvételükkel és együttműködésükkel, kapjon elsőbbséget az általuk lakott területek általános gazdasági fejlesztésére vonatkozó tervekben. A kérdéses területek fejlesztésére vonatkozó speciális projekteket is úgy kell kialakítani, hogy azok az ilyen javító munkát támogassák.

3. A kormányok minden alkalmas esetben, biztosítsák, hogy, az érintett népek együttműködése mellett, készüljenek tanulmányok a tervezett fejlesztési tevékenységek rájuk gyakorolt szociális, spirituális, kulturális és környezeti hatásainak felmérésére. A tanulmányok eredményeit az ilyen tevékenységek megvalósítása alapvető feltételének kell tekinteni.

4. Az érintett népek együttműködése mellett, a kormányok hozzanak olyan intézkedéseket, amelyekkel megvédik és megőrzik e népek által lakott területek környezetét.

8. cikk

1. A nemzeti törvényeknek és jogszabályoknak az érintett népekre történő alkalmazása során megfelelően figyelembe kell venni saját szokásaikat, illetve szokásjogukat.

2. Ezeknek a népeknek joga van megtartani saját szokásaikat és intézményeiket, amennyiben ezek nem összeegyeztethetetlenek a nemzeti jogrendben meghatározott alapvető jogokkal és a nemzetközileg elismert emberi jogokkal. Szükség szerint olyan eljárási rendeket kell kidolgozni, amelyek a jelen elv alkalmazásából kifolyólag felmerülő konfliktusok megoldására szolgálnak.

3. A jelen cikk 1. és 2. bekezdésének alkalmazása nem akadályozhatja meg, hogy az ilyen népek tagjai gyakorolják a minden állampolgárt megillető jogokat és vállalják az ennek megfelelő kötelezettségeket is.

9. cikk

1. A nemzeti jogrenddel és a nemzetközileg elismert emberi jogokkal összehangolható mértékig tiszteletben kell tartani az érintett népek által szokásosan gyakorolt azon módszereket, melyek a saját népük tagjai részéről elkövetett jogsértésekkel kapcsolatosak.

2. A büntető ügyekkel kapcsolatosan e népeknél kialakult szokásokat vegyék figyelembe az ilyen ügyekkel foglalkozó hatóságok és bíróságok.

10. cikk

1. Az általános jogrend által meghatározott büntetéseknek az adott népek tagjaira történő alkalmazásakor figyelembe kell venni gazdasági, társadalmi és kulturális sajátosságaikat.

2. Előnyben kell részesíteni az olyan büntetési módozatokat, amelyek nem járnak szabadságvesztéssel.

11. cikk

Törvény szerint tilos és büntethető legyen az érintett népek tagjaitól kötelező személyi szolgáltatások akár fizetség fejében, akár ingyenesen történő kikényszerítése, kivéve a törvény által minden állampolgárra előírt eseteket.

12. cikk

Jogaik csorbításával szemben az érintett népeket védelemben kell részesíteni és lehetővé kell tenni számukra, hogy, akár egyénileg, akár érdekképviselői szerveiken keresztül, jogi eljárást indítsanak ezen jogok hatékony védelme érdekében. Intézkedéseket kell foganatosítani annak biztosítására, hogy az ilyen népek tagjai a jogi eljárásokat megértsék és azt, hogy ezek során őket ugyancsak megértik, szükség szerint tolmácsolás vagy más hatékony eszköz biztosítása révén.

II. RÉSZ. FÖLDTERÜLETEK

13. cikk

1. Az Egyezmény jelen Része rendelkezéseinek alkalmazásakor a kormányok vegyék figyelembe az érintett népek által elfoglalt vagy másként használt földekkel vagy területekkel vagy alkalmasint mindkettővel fennálló kapcsolat különös jelentőségét kultúrájuk és spirituális értékeik szempontjából, és különösen ezen viszony közösségi szempontjait.

2. A "földterületek" kifejezés a 15. és 16. cikkek alkalmazásában a területek fogalmát úgy értelmezi, mint ami lefedi azon körzetek teljes környezetét, amit az érintett népek elfoglalnak vagy másként használnak.

14. cikk

1. Tiszteletben kell tartani az érintett népeknek az általuk hagyományosan elfoglalt földterületek fölötti tulajdon- és birtokjogát. Ezen felül, megfelelő esetekben, intézkedéseket kell hozni az érintett népeknek azon földterületek használatával kapcsolatos jogai védelmére, amely földterületeket nem kizárólagosan foglalnak el, de amelyekhez létfenntartásuk és hagyományos tevékenységeik folytatása érdekében hagyományosan hozzáfértek. Ebből a szempontból különösen figyelembe kell venni a nomád népek és a vándorló mezőgazdaságot folytatók helyzetét.

2. A kormányok tegyenek meg minden szükséges lépést az olyan földterületek azonosítására, amelyet az érintett népek hagyományosan elfoglalnak és annak biztosítására, hogy tulajdon- és birtokjogaikat hatékonyan megvédjék.

3. Megfelelő eljárási rendeket kell kidolgozni a nemzeti jogrenden belül az érintett népek földterületekkel kapcsolatos követeléseinek rendezésére.

15. cikk

1. Különösen védeni kell az érintett népeknek azon jogait, melyek saját földterületeik természeti erőforrásaihoz kapcsolódnak. Ezek magukban foglalják e népek azon jogát, hogy részt vegyenek az adott erőforrások kihasználásában, az azokkal kapcsolatos intézkedésekben és azok megőrzésében.

2. Olyan esetekben, amikor az Állam fenntartja magának az ásványi anyagok vagy a föld alatti erőforrások tulajdonjogát, vagy a földterületekhez kapcsolódó más erőforrásokra vonatkozó jogait, a kormányok kötelesek eljárási rendeket kialakítani és fenntartani, amelyeken keresztül az ilyen népekkel konzultálnak, mielőtt bármilyen, az érintett népek földterületeihez kapcsolódó erőforrások feltárására vagy kiaknázására vonatkozó programokba belekezdene, vagy ilyeneket engedélyeznének. E konzultációk célja annak megállapítása, hogy érdekeiket ezek a programok hátrányosan érintik-e, és ha igen, milyen mértékben. Az érintett népek minden lehetséges esetben részesüljenek az ilyen tevékenységek előnyeiből, és ilyen tevékenységek eredményeként elszenvedett bárminemű kár esetén kapjanak tisztességes kártérítést.

16. cikk

1. Ha a jelen cikk alábbi bekezdései másképp nem rendelkeznek, az érintett népeket nem lehet eltávolítani azokról a földterületekről, amit elfoglalnak.

2. Ahol kivételes intézkedésként szükségesnek ítélik az ilyen népek áttelepítését, ott az ilyen áttelepítést csakis e népek szabad akaratából és teljes körű tájékoztatása mellett szabad végrehajtani. Ahol az ilyen hozzájárulás nem szerezhető be, ott az áttelepítés csak olyan, a nemzeti törvények és jogszabályok által rendelt megfelelő eljárások - alkalmasint ideértve a közösség véleményének kikérdezését is - alapján lehetséges, amelyek lehetőséget biztosítanak az érintett népek hatékony képviselőre.

3. Amikor csak lehetséges, ezeknek a népeknek legyen joguk visszatérni hagyományos földterületeikre, amint a kitelepítés oka megszűnik.

4. Ha megállapodás, vagy ilyen megállapodás hiányában megfelelő eljárások alapján ez a fajta visszatérés nem lehetséges, az érintett népek részére minden lehetséges esetben olyan földterületeket kell biztosítani, amelyek minőségükben és jogi státuszukat tekintve legalább azonosak az általuk korábban elfoglalt földterületekkel, és amelyek alkalmasak aktuális szükségleteiket és jövőbeli fejlődésüket biztosítani. Ha az érintett népek úgy nyilatkoznak, hogy inkább anyagi vagy természetbeni kompenzációt részesítenek előnyben, akkor, megfelelő garanciák mellett, ilyen módon kell őket kártalanítani.

5. Az ilyen módon áttelepített személyeket teljes körű kártalanításban kell részesíteni minden ebből eredő veszteség vagy sérülés esetén.

17. cikk

1. Tiszteletben kell tartani azokat az eljárási rendeket, melyeket az érintett népek a föld tulajdonjogának egymás közt történő átruházására alakítottak ki.

2. Az érintett népekkel konzultálni kell minden olyan esetben, amikor földjeik elidegenítésével kapcsolatos jogosultságukat mérlegelik, illetve azt, hogy jogaikat valamilyen módon saját közösségükön kívülre ruházzák át.

3. Az adott népekhez nem tartozó személyeket meg kell akadályozni abban, hogy előnyöket szerezzenek e népek szokásaiból eredően, vagy azon az alapon, hogy tagjaik

nem értik a hozzájuk tartozó földterület tulajdon-, birtok- vagy használati jogát biztosító törvényeket.

18. cikk

A törvények megfelelő büntetéseket írjanak elő az érintett népek földterületeire történő illetéktelen behatolás, vagy azok illetéktelen használata esetére, és a kormányok hozzanak intézkedéseket az ilyen jogsértések megakadályozására.

19. cikk

Nemzeti agrárprogramok biztosítsanak az érintett népek részére a népesség más részeivel azonos elbánást a következők tekintetében:

- (a) nagyobb földterületek biztosítása az ilyen népek részére, ha nem rendelkeznek azzal a területtel, ami a normális létezés alapvető szükségleteinek biztosításához, vagy a lélekszámban bekövetkező esetleges növekedés esetén szükséges;
- (b) a szükséges eszközök biztosítása az adott népek által már birtokolt földterületek fejlesztésének ösztönzéséhez.

III. RÉSZ. MUNKAERŐ TOBORZÁS ÉS A FOGLALKOZTATÁS FELTÉTELEI

20. cikk

1. A kormányok, a nemzeti törvények és jogszabályok keretein belül, és az érintett népekkel együttműködésben, fogantatosítsanak olyan speciális intézkedéseket, melyek az adott népekhez tartozó munkavállalóknak toborzásuk és foglalkoztatási feltételeik tekintetében hatékony védelmet biztosítanak azokban az esetekben, amikor a munkavállalókra vonatkozó általános törvények ezt nem biztosítják.

2. A kormányok tegyenek meg minden lehetséges lépést az érintett népekhez tartozó munkavállalók és más munkavállalók közötti mindenféle megkülönböztetés megelőzésére, különös figyelmet fordítva:

- (a) a munkaviszony létesítésére, beleértve a képzettséget igénylő munkaviszonyt, valamint az előmenetellel és előléptetéssel kapcsolatos intézkedésekre;
- (b) az azonos értékű munkáért járó azonos javadalmazásra;
- (c) az orvosi és szociális segítségre, a munkabiztonságra és egészségvédelemre, valamennyi társadalombiztosítási és foglalkoztatással kapcsolatos juttatásra, továbbá lakhatásra;
- (d) az egyesülési jogra és a minden törvényes szakszervezeti tevékenység jogára, valamint arra a jogra, hogy kollektív szerződéseket kössenek a munkáltatókkal vagy a munkáltatói szervezetekkel.

3. A meghozott intézkedések között legyenek olyanok, amelyek biztosítják a következőket:

- (a) az érintett népekhez tartozó munkavállalók - beleértve a szezonális, alkalmi és migráns munkásokat a mezőgazdaságban vagy más munkaviszonyban, valamint azokat is, akiket munkaközvetítők alkalmaznak - élvezzék a nemzeti jogrend és gyakorlat által az azonos ágazatban munkavállaló más munkavállalók részére biztosított védelmet, és

legyenek teljes körűen informálva a munkajog értelmében fennálló jogaikról és a rendelkezésükre álló jogorvoslati eszközökről;

- (b) az adott népekhez tartozó munkavállalók ne legyenek kitéve egészségüket veszélyeztető munkakörülményeknek, különösen irtószereknek vagy más mérgező anyagoknak;
- (c) az adott népekből kikerülő munkavállalók ne essenek kényszer alapján működő toborzási rendszerek hatálya alá, beleértve a rabszolgamunkát és az adósságból eredő szolgaság más formáit;
- (d) az adott népekhez tartozó a férfi és női munkavállalók foglalkoztatásuk során azonos lehetőségeket és azonos elbánást élvezzenek, és a szexuális zaklatás ellen védelemben részesüljenek.

4. Az Egyezmény jelen Része rendelkezései betartásának biztosítása érdekében különös figyelmet kell fordítani arra, hogy megfelelő munkafelügyeleti szolgáltatásokat hozzanak létre azokon a területeken, ahol az érintett népekhez tartozó munkavállalók fizetett munkát végeznek.

IV. RÉSZ. SZAKKÉPZÉS, KÉZMŰVESSÉG ÉS FALUSI IPAR

21. cikk

Az érintett népek tagjai más állampolgárokkal legalább azonos lehetőségeket élvezzenek a szakképzés területén.

22. cikk

1. Olyan intézkedéseket kell hozni, melyek elősegítik az érintett népek tagjainak önkéntes részvételét az általános érvényű szakképzési programokban.

2. Ha az általános érvényű szakképzési programok nem felelnek meg az érintett népek sajátos igényeinek, a kormányok, az érintett népek bevonásával, speciális képzési programokat és szolgáltatásokat kötelesek biztosítani.

3. Minden speciális képzési program alapját az érintett népek gazdasági környezete, szociális és kulturális adottságai és gyakorlati szükségletei képezik. Bármely, ezzel kapcsolatban készült tanulmányt az érintett népekkel együttműködve kell elkészíteni, akikkel konzultálni kell az ilyen programok előkészítését és működtetését illetően. Ahol ez megvalósítható, ezek a népek, döntésüktől függően, fokozatosan vállalják át a felelősséget az ilyen speciális képzési programok szervezéséért és működtetéséért.

23. cikk

1. Az érintett népek kézműves, falusi és közösségi iparai, illetve önfenntartó gazdálkodása és hagyományos tevékenységei, mint például a vadászat, halászat, csapda állítás és gyűjtögetés nyerjen elismerést, mint saját kultúrájuk fenntartásának, valamint gazdasági önfenntartásuknak és fejlődésüknek lényeges tényezője. A kormányok az érintett népek részvételével és ahol ez megvalósítható, biztosítsák, hogy ezek a tevékenységek erősödjenek és fejlődjenek.

2. Az érintett népek kérésére, ahol arra lehetőség nyílik, megfelelő műszaki és pénzügyi segítséget kell nyújtani, figyelembe véve az érintett népek hagyományos

technológiáit és kulturális jellemzőit, továbbá a fenntartható és méltányos fejlődés fontosságát.

V. RÉSZ. TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS ÉS EGÉSZSÉGÜGY

24. cikk

A társadalombiztosítási programokat fokozatosan ki kell terjeszteni az érintett népekre, és megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni.

25. cikk

1. A kormányok biztosítsák, hogy az érintett népek részére megfelelő egészségügyi szolgáltatások álljanak rendelkezésre, vagy biztosítsanak számukra olyan forrásokat, amelyekből, saját felelősségükre és ellenőrzésükkel, lehetőségük van ilyen szolgáltatásokat kialakítani és nyújtani a lehető legmagasabb szintű fizikai és lelki egészségi állapot elérése érdekében.

2. Az egészségügyi szolgáltatások a lehető legnagyobb mértékig legyenek közösségi alapúak. A szolgáltatásokat az érintett népekkel együttműködve kell megtervezni és irányítani, és figyelembe kell venni gazdasági, földrajzi, szociális és kulturális feltételeiket, valamint hagyományos preventív módszereiket, gyógyító eljárásaikat és gyógyszereiket.

3. Az egészségügyi rendszer részesítse előnyben a helyi közösségből kikerülő egészségügyi munkavállalók képzését és alkalmazását, és az egészségügyi ellátások más szintjeivel szoros kapcsolatot fenntartva, az elsődleges egészségügyi ellátásra összpontosítson.

4. Az ilyen egészségügyi ellátások biztosítását össze kell hangolni az országon belüli egyéb szociális, gazdasági és kulturális intézkedésekkel.

VI. RÉSZ. OKTATÁS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZÖK

26. cikk

Megfelelő intézkedéseket kell hozni annak biztosítására, hogy az érintett népek tagjainak lehetősége legyen minden szinten, a nemzeti közösség többi részéhez képest legalább azonos elbánásban, oktatásban részesülni.

27. cikk

1. Az érintett népek részére biztosított oktatási programokat és szolgáltatásokat velük együttműködve kell kialakítani és megvalósítani sajátos igényeik kielégítése céljából, és ezeknek a programoknak ki kell térniük az érintett népek történelmére, tudásanyagára és technológiáira, értékrendjeire és további szociális, gazdasági és kulturális törekvéseire.

2. Az illetékes hatóság biztosítsa az érintett népek tagjainak képzését valamint az oktatási programok kialakításában és megvalósításában történő részvételét azzal a célkitűzéssel, hogy az adott programok irányításának felelősséget, a megfelelő keretek között, fokozatosan az érintett népekre ruházzák.

3. Ezen felül a kormányok ismerjék el az érintett népek jogát saját oktatási intézményeik és szolgáltatásaik létrehozásához, feltéve, hogy ezek az intézmények

megfelelnek az illetékes hatóság által az adott népekkel folytatott konzultációk során megszabott minimális követelményeknek. Erre a célra megfelelő forrásokat kell biztosítani.

28. cikk

1. Az érintett népekhez tartozó gyermekeket, ahol ez megvalósítható, meg kell tanítani saját bennszülött anyanyelvükön írni és olvasni, illetve azon a nyelven, amelyet az a csoport, amihez tartoznak, a legáltalánosabban használ. Ha ez nem megvalósítható, az illetékes hatóságok kötelesek ezekkel a népekkel konzultációkat folytatni e célok elérését biztosító intézkedések elfogadásának érdekében.

2. Megfelelő intézkedéseket kell hozni annak biztosítására, hogy az érintett népeknek lehetősége legyen folyékony nyelvtudásra szert tenni a nemzeti nyelvben vagy az ország valamelyik hivatalos nyelvében.

3. Intézkedéseket kell hozni az érintett népek bennszülött nyelve megőrzésére, fejlesztésére és gyakorlásának előmozdítására.

29. cikk

Az érintett népek részére nyújtott oktatás egyik célja legyen e népekhez tartozó gyermekek részére azon általános tudásanyag és képzés átadása, amely lehetővé teszi számukra, hogy teljes körűen és azonos feltételek mellett vegyenek részt saját közösségükben és a nemzeti közösségben.

30. cikk

1. A kormányok hozzanak az érintett népek hagyományaival és kultúrájával összhangban álló intézkedéseket annak érdekében, hogy tájékoztassák őket jogaikról és kötelességeikről, különösen, ami a munkát, gazdasági lehetőségeket, oktatást, egészségügyet, jólétüket és a jelen Egyezményből eredő jogaikat illeti.

2. Szükség esetén ezt a feladatot írott fordítások és az érintett népek nyelvén történő tömegtájékoztatás igénybe vételével kell elvégezni.

31. cikk

Oktatási intézkedéseket kell foganatosítani szerte a nemzeti közösségben, de különösen az érintett népekkel a legközvetlenebb kapcsolatban álló részei számára abból a célból, hogy megszüntessék az érintett népekkel szemben esetleg ápolt előítéleteket. Ennek érdekében törekedni kell arra, hogy a történelem tankönyvek és más oktatási anyagok tisztességes, pontos és informatív bemutatását adják az érintett népek társadalmának és kultúrájának.

VII. RÉSZ. HATÁROKON ÁTNYÚLÓ KAPCSOLATOK ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

32. cikk

A kormányok tegyenek megfelelő lépéseket annak érdekében, akár nemzetközi Egyezmények útján is, hogy elősegítsék a bennszülött és törzsi népek határokon átnyúló

kapcsolatait és együttműködését, ideértve a gazdasági, szociális, kulturális, vallási és környezetet érintő területeken végzett tevékenységeket is.

VIII. RÉSZ. KÖZIGAZGATÁS

33. cikk

1. A jelen Egyezményben tárgyalt ügyekért felelős kormányzati hatóság biztosítsa, hogy létezzenek olyan hivatalok vagy más megfelelő mechanizmusok, amelyek a szóban forgó népeket érintő programok végrehajtásáért felelősek, és ugyancsak köteles biztosítani, hogy ezek rendelkezzenek a rájuk ruházott feladatok ellátásához szükséges eszközökkel.

2. E programok többek között tartalmazzák-

- (a) a jelen Egyezményben előírt intézkedéseknek az érintett népekkel együttműködésben történő tervezését, koordinációját, végrehajtását és értékelését;
- (b) az illetékes hatóságok részére tett törvényhozási és más intézkedésekre vonatkozó javaslatokat, valamint a megtett intézkedések alkalmazásának ellenőrzését, az érintett népekkel együttműködve.

IX. RÉSZ. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

34. cikk

A jelen Egyezmény hatályát biztosító intézkedéseket és alkalmazási körüket rugalmas módon, az egyes országokra jellemző feltételek alapján kell meghatározni.

35. cikk

A jelen Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása nem érintheti hátrányosan az érintett népek más Egyezmények és Ajánlások, nemzetközi dokumentumok, megállapodások vagy nemzeti törvények, ítéletek, szokások vagy megállapodások értelmében élvezett jogait és előnyeit.

X. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

36. cikk

A jelen Egyezmény módosítja a bennszülött és törzsi népekről szóló 1957. évi Egyezményt.

37. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos megerősítését a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni bejegyzés céljából.

38. cikk

1. A jelen Egyezmény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagjai közül csak azokat fogja kötelezni, amelyek megerősítéseit a főigazgató bejegyezte.

2. Az Egyezmény attól a naptól számított tizenkét hónap múlva lép hatályba, amikor két tag részéről történt megerősítést a főigazgató bejegyezte.

3. Továbbiakban az Egyezmény minden tagra nézve a megerősítésének időpontját követően tizenként hónap múlva lép hatályba.

39. cikk

1. Minden olyan tagállam, amely a jelen egyezményt megerősítette, felmondhatja azt az egyezmény első hatályba lépésének időpontjától számított tíz év lejártával, a nemzetközi munkaügyi hivatal főigazgatója részére bejegyzés céljából megküldött jegyzék útján. Az ilyen felmondás annak bejegyzését követően egy év múlva lép életbe.

2. Minden olyan tag, amely a jelen Egyezményt megerősítette, és az előző pontban említett tízévi időtartam lejártát követő egy éven belül sem él a jelen cikkben biztosított felmondási jogával, újabb tíz év időtartamára kötelezettségben marad. Ezt követően a tag a jelen cikkben foglalt feltételek mellett minden tízéves időszak lejártával mondhatja fel az Egyezményt.

40. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet minden tagját köteles értesíteni a Szervezet tagjai által vele közölt megerősítésekről és felmondásokról.

2. Amikor a főigazgató értesíti a Szervezet tagjait a második megerősítés beiktatásáról, egyúttal felhívja a Szervezet tagjainak figyelmét a jelen Egyezmény hatályba lépésének időpontjára.

41. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az előző cikk szerint általa bejegyzett megerősítéseket és felmondásokat valamennyi részletükben bejegyzési céllal megküldi az Egyesült Nemzetek főtitkára részére - összhangban az Egyesült Nemzetek alapokmányának 102. cikkével.

42. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa, valahányszor szükségesnek tartja, jelentést terjeszt be az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, hogy kívánatos-e az Egyezmény teljes vagy részleges módosításának kérdését a Konferencia napirendjére tűzni.

43. cikk

1. Amennyiben a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészben módosító új Egyezményt fogad el, és az új Egyezmény másképpen nem rendelkezik-

- (a) az új módosító Egyezmény valamely tag részéről történő megerősítése, tekintet nélkül a fenti 39. cikk rendelkezéseire, *ipso jure* magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor a módosító Egyezmény hatályba lép;

(b) a módosító Egyezmény hatályba lépésének időpontjával a tagok jelen Egyezményt érintő megerősítési lehetősége megszűnik.

2. A jelen Egyezmény alaki és tartalmi vonatkozásában egyaránt minden esetben hatályban marad azokra a tagokra nézve, melyek azt megerősítették, de a módosító Egyezményt nem erősítették meg.

44. cikk

Jelen Egyezmény szövegének angol és francia változata egyaránt hiteles.